

Zagreb, 19. studenog 2021.

Dodatak priopćenju: Glavne točke presude Europskog suda za ljudska prava u slučaju M.H. i drugi protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava jučer, 18. studenog 2021. godine, donio je presudu u slučaju [M.H. i drugi protiv Hrvatske](#), utvrdivši kako je Hrvatska izbjegličkoj obitelji povrijedila niz ljudskih prava zajamčenih (Europskom) Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda:

1. Jednoglasno utvrdio povredu članka 2. (pravo na život) - proceduralni aspekt, zbog neprovođenja učinkovite istrage u slučaj smrti šestogodišnje Madine Hussiny
2. Sa šest glasova naspram jednog utvrdio povredu članka 3. (zabrana nečovječnog i ponižavajućeg postupanja) djece podnositelja zahtjeva
3. Jednoglasno utvrdio povredu članka 5. stavka 1. (pravo na sigurnost i slobodu) svih članova obitelji
4. Jednoglasno utvrdio povredu članka 4. Protokola 4. Konvencije (zabrana kolektivnog protjerivanja) majke i njezinih petoro djece
5. Jednoglasno utvrdio povredu članka 34. (pojedinačni zahtjev) svih članova obitelji

Sud je odlučivao u postupku koji je pokrenula obitelji Hussiny, preko odabrane odvjetnice Sanje Bezbradica Jelavić, u suradnji sa Centrom za mirovne studije. Europski sud za ljudska prava utvrdio je kako je Hrvatska nezakonito kolektivno protjerala majku i njezino šestero djece iz Republike Hrvatske u noći 21. studenog 2017. godine, oglušivši se na njihove iskazane namjere za traženje međunarodne zaštite i onemogućivši im pristup sustavu azila. Protuzakonito su ih policijski službenici natjerali da odu u Republiku Srbiju prateći prugu. Na toj je pruzi nedugo zatim naišao vlak i usmratio šestogodišnju Madinu Hussiny.

Sud je utvrdio kako je istraga koja je uslijedila podnesenoj kaznenoj prijavi zbog njezine smrti bila neučinkovita čime je Hrvatska povrijedila **pravo na život** ove malene djevojčice, odnosno proceduralni aspekt članka 2. Konvencije. Podsjećamo kako se istraga oslanjala na izjave policijskih službenika koji su tvrdili kako obitelj nije bila na teritoriju RH, a zapisi termovizijskih kamera upravo u relevantnom periodu - netragom su nestali. Ovaj propust u nekoliko je navrata isticala i Pučka pravobraniteljica, te je razmatrao i Sud u predmetnoj presudi. Europski sud je također istaknuo kako je istraga zanemarila izmjene i nedosljednosti u iskazima policajaca te bitne razlike nu odnosu na iskaz doktora svjedoka. Također, Ustavni sud RH u presudi u ovom predmetu (U-III Bi-1385/2018) od 18. prosinca 2018. nije pronašao povredu prava na život, no izdvojena mišljenja troje ustavnih sudaca navode upravo kako „nadležna tijela istrage nisu zadovoljila niti osnovni prag koji proizlazi iz ustavne odnosno konvencijske obveze provođenja učinkovite istrage u slučajevima u kojima je došlo do uskraćivanja temeljnih prava građana kao što je pravo na život ili čovječno postupanje“. To mišljenje sudaca Ustavnog suda analizira niz kontradiktornosti i nedosljednosti u dokaznom materijalu, bitne propuste u prikupljanju dokaznog materijala, ukazuje na nedostatnost obrazloženja te na temelju više stavaka ukazuje na nedovoljnu utvrđenost činjeničnog stanja – te posljedično na manjak dužne revnosti i neučinkovitost istrage.

Nadalje, Sud je utvrdio kako je ovaj čin hrvatske policije ispunio kriterije **kolektivnog protjerivanja**, čime je Hrvatska prekršila odredbu članka 4. Protokola 4. uz Konvenciju. Sud je

našao istinitim da su 21. studenog 2017. godine policijski službenici protjerali majku i njezinih šestoro djece u Srbiju bez prethodne individualne ocjene njihovih situacija. U kontekstu ove povrede, važno je istaknuti i suglasno mišljenje sutkinje Ksenije Turković, koje uključuje dodatna opažanja te ističe kako su policijski službenici propustili ocijeniti njihove potrebe za zaštitom u svjetlu najboljeg interesa djeteta, te pravo na posebnu zaštitu i pomoć na koju su izrazito ranjivi članovi ove obitelji imali pravo. Sutkinja Turković također je istaknula kako je presuda pokazala važnost uloge nacionalnih struktura za ljudska prava kao što su Pučka pravobraniteljica, Pravobraniteljica za djecu i udruge koje trebaju biti viđene kao partneri u naporima vlasti da odgovore na izazove migracija.

Sud je pronašao kako je Hrvatska **nečovječno i ponižavajuće postupala prema djeci**, na način da ih je smjestila u detenciju u tranzitni centar za strance Tovarnik. Sud je ustvrdio kako su djeca bila smješta u praktički zatvorskim uvjetima i prekomjerno dugo - dva mjeseca i četrnaest dana. Neadekvatnost se odnosila na policijski nadzor i nedostatak aktivnosti za djecu koja su duboko istraumatizirana.

Nadalje, u svezi detencije obitelji, Sud je ustvrdio kako je obitelj neopravdano lišena slobode, radi toga što je Hrvatska propustila ocijeniti je li bilo razmjernijih alternativa detenciji. Također, Sud nije uvjeren u opravdanost ove detencije tokom cijelog trajanja iste. Propustom takve ocjene Hrvatska je prekršila članak 5. Stavak 1. Konvencije, te time **narušila pravo na sigurnost i slobodu cijele obitelji**.

I posljednje, Sud je razmatrao i onemogućavanje kontakta obitelji s njihovom odabranom odvjetnicom, čak i nakon zahtjeva za privremenu mjeru, te neprikladan pritisak na odvjetnicu tijekom istrage u kaznenom postupku. U konkretnom slučaju, odvjetnici je bio onemogućavan pristup te je njezino pravo na zastupanje onemogućavano nastojanjem da se ospori potpisana punomoć, iako su članovi obitelji jasno potvrdili kako su punomoć potpisali i kako ista odražava njihovu stvarnu volju. Sud smatra da "je ograničenje kontakta između podnositelja zahtjeva i njihove odabrane odvjetnice, te kaznena istraga i pritisak kojem je odvjetnica bila podvrgnuta imalo za cilj **obeshrabriti obitelj da pokrenu ovaj predmet pred Europskim sudom za ljudska prava**". Time je Hrvatska prekršila članak 34. Konvencije i **povrijedila pravo članova obitelji na pojedinačni zahtjev**.

Slijedom navedenog Sud je presudio kako je Hrvatska dužna obitelji isplatiti 40 000 eura odštete te 16 700 eura na ime nastalih sudskih troškova.